

Szent Egyed



Szent Egyed (latinul: Aegidius, franciául: Saint Gilles, olaszul: Egidio) bencés szerzetes (Athén, 640 körül – Saint Gilles-du-Gard, 720 körül), apát. A kubikosok, lókereskedők, pásztorok, szíjgyártók védőszentje, bőrbaj, elmebaj, himlő, nehéz nyavalya, rák, vörheny, marhavész, szárazság, terméketlenség, tűzvész ellen kéri oltalmát. Ünnepe szeptember 1-jén van. Szent Egyed megkülönböztetendő az azonos nevű 10. századi olasz remetétől, Assisi Szent Ferenc 13. századi remetetársától is, és a szintén azonos nevű spanyol ciszterci apáttól. Szülei halála után örökségét szétosztotta a szegények között, s Galliába ment, ahol Provence-ban remetéskedett.

Legendája szerint az Isten egy szarvastehenet küldött neki, hogy tejével táplálja őt. Wamba vizigót király egy vadászatán rálőtt a szarvasra, de Szent Egyed a testével fogta föl a nyílvesszőt. A király ezután Egyednek ajándékozta a remeteség területét, ahol ő kolostort alapított, melyet később róla neveztek el (Saint Gilles-du-Gard). A szent sírja a középkorban híres zarándokhely volt, ereklyéi ma Toulouseban vannak. Európa szerte leginkább városok emeltek templomokat tiszteletére.

A ma Szlovákiában lévő bártfai Szent Egyed bazilika az UNESCO kulturális világörökségének része.

Esztergomban már a 11. században őrizték koponyájának három töredékét. Tiszteletének másik hazai nyoma a Szent László király által 1091-ben alapított somogyvári Szent Egyed monostor volt, amelyet közvetlenül Saint Gilles-du-Gard bencés szerzeteseivel népesített be a király. Valószínűleg a bencés kapcsolatokkal függ össze, hogy 1209 óta a garamszentbenedeki apátság plébániája szintén Szent Egyedet tiszteli védőszentjeként. A hagyomány szerint Eger közvetlen szomszédságában, a felnémeti völgyben is állott valamikor Szent Egyedről elnevezett bencés apátság, bár ennek létezésére egyelőre nincs bizonyíték. A Vas megyében fekvő

Peresznye község temploma szintén Szent Egyed tiszteletére van szentelve, mai formáját 1702-ben nyerte el. A felső-magyarországi szászok „cipszerek” (német: Zipser) által lakott városokban (Bártfa, Poprád, Ruszt) kialakult Szent Egyed tisztelet azonban már feltehetően nem bencés gyökerű, hanem közvetlen nyugati ihletésű, melyet a nyugatról a városokba érkező kereskedők, iparosok hoztak magukkal. A Kárpát-medencében több település is a szent nevére felszentelt templomáról kapta nevét (az egykori somogyi Szentegyed, a mai Illés Szlovákiában, az erdélyi Vasasszentegyed) és Vasasszentegyedivölgy.

Ikonográfiai ábrázolása: A 11-12. századtól német és osztrák területen gyakran látható késő gótikus oltárokon mint bencés apát, lábánál szarvastehénnel, néha nyíl fúrja át kezét vagy a combját.

Forrás: Wikipedia